

Erfarenheter från VFU-besök i moderna språk: svårigheter och glädjeämnen

Malin Ågren, docent och lektor i fransk språkvetenskap

Ingela Johansson, lektor i spanska med litterär inriktning

Röster från trepartssamtal i moderna språk

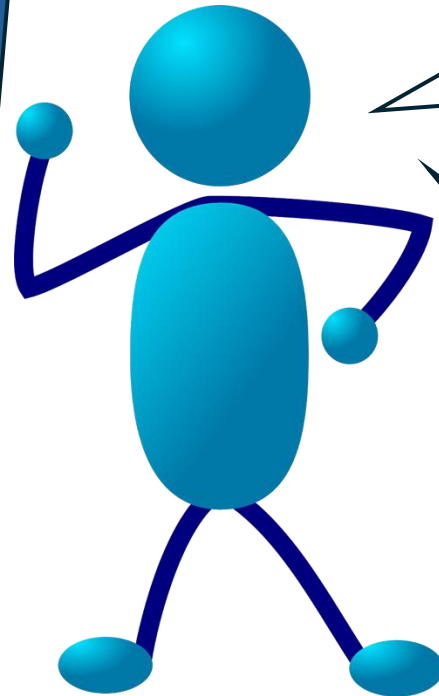
Jag vill egentligen prata mer franska med eleverna. Men de svarar på svenska. Då kommer jag av mig.

Tjoho vad bra de svarade på franska idag när jag frågade om texten!

Det gick alldeles för fort! Jag hann inte alls med det som jag hade planerat.

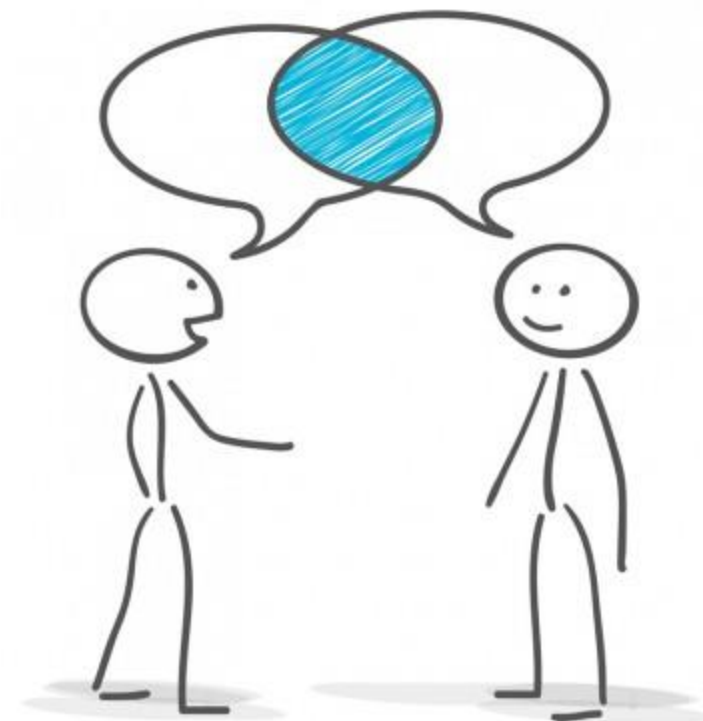
Vad kul att klassen hängde med så bra när vi lyssnade på nyheterna på spanska!

Jag översätter det mesta jag säger till svenska. Vissa elever behöver det men kanske inte alla. Hur kan jag göra istället?

Dagens presentation

1. Moderna språk inom lärarutbildningen och VFU-perioder
2. Mål med VFU-besöket
3. Treparsntssamtalet - att gå från teori till praktik (och tillbaka igen)
4. Teman för diskussion med lärarstudenterna
  - Kontakt, kommunikation och tydlighet
  - Målspråket i klassrummet
5. Diskussion

1. Moderna språk inom ÄLU

Språken (andraämne)

- Franska
- Spanska
- Tyska
- Italienska
- Kinesiska

Språkstudier och VFU

- MS i tre terminer upp till kandidat
- Samläsning av färdighetskurser, litteratur och kultur
- Didaktisk profilering

- **VFU 1**
- **VFU 2**
- **VFU 3**

MS kan vara i fokus eller ingå som del av VFU

2. Mål med VFU-besöket

- VFU-läraren tar del av lektionsplaneringen, observerar en lektion och samtalar om den efteråt med student och handledare.
- Bedömning av förmåga att knyta ihop teori och praktik, leda arbetet i ett klassrum och reflektera över undervisningen
- Formativ bedömning, även det sista besöket
- Mer träffsäker bedömning med ett rikt underlag (välmotiverad planering, varierad lektion)

3. Treparsamsamtalet – från teori till praktik (och tillbaka igen)

- **Samtalets struktur**

1. Gick det som du tänkt dig (genomförande vs. planering)?
2. Händede det någonting särskilt som du vill ta upp?
3. Dialog utifrån våra observationer (stort och smått)
4. Handledaren kommer in

Trepartssamtalet:

Från teori till praktik (och tillbaka igen)

- Fördelning av talutrymme varierar, men helst studenten mest, handledaren näst mest, vi minst
- Ofta en utmaning att koppla klassrumspraktik med teori i samtalssituationen. (Holmqvist, Johansson & Strand 2021)
- Generellt upplever många på VFU ett glapp mellan ideal och verklighet. (Lundin 2018)

4. Vanliga teman för diskussion

Tema 1: Kontakt, kommunikation, tydlighet

Hur förhåller sig studenten till eleverna?

Kontakt och uppmärksamhet:

- Läger märke till vad eleverna gör/inte gör och om de har frågor.
- Fördelar ordet och delar in i grupper.
- Kan elevernas namn.
- Cirkulerar i klassrummet – gör sig tillgänglig för frågor.
- Är engagerad och uppmuntrande.

Tema 1: Kontakt, kommunikation, tydlighet

Tydlig kommunikation

- Ser till att alla lyssnar - på läraren och på varandra.
- Kommunikerar vad som ska hända på lektionen (gärna på tavlan): Vad? Hur? Varför?
- Ger tydliga instruktioner.

Tema 1: Kontakt, kommunikation, tydlighet

Början och slutet

- Markerar lektionens början: samlar allas uppmärksamhet, hjälper eleverna att ställa om till ämnet (vardagsprat på målspråket, musik, etc.)
- Är den som bestämmer när lektionen slutar - rundar av i god tid.
- Går igenom eventuell läxa.
- Tid över? Se till att ha en plan B! Prata om vad ni har gjort: ”Varför tror ni att vi...?”; låt eleverna skriva ”exit tickets”; låt dem förklara ord för varandra, etc.

(se t ex Tornberg ,2020; Woodward, 2001)

Tema 2: Målspråksanvändning i klassrummet

- Att exponeras för MS är centralt för elevernas inläring (Ellis & Shintani 2014; Nilsson 2018; Hellqvist & Manuguerra 2021)
- Till skillnad från t.ex. i ämnet engelska är läraren i MS den centrala input-källan för eleverna (Thomas, Granfeldt & Ågren 2021)
- MS-användningen betonas i Ämnesplanen (Skolverket 2021, GY)

Utdrag ur Ämnesplanen för moderna språk

(Skolverket 2021, GY)

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet moderna språk ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i målspråket och omvärldskunskaper samt tilltro till sin förmåga att använda språket i olika situationer och för skilda syften.

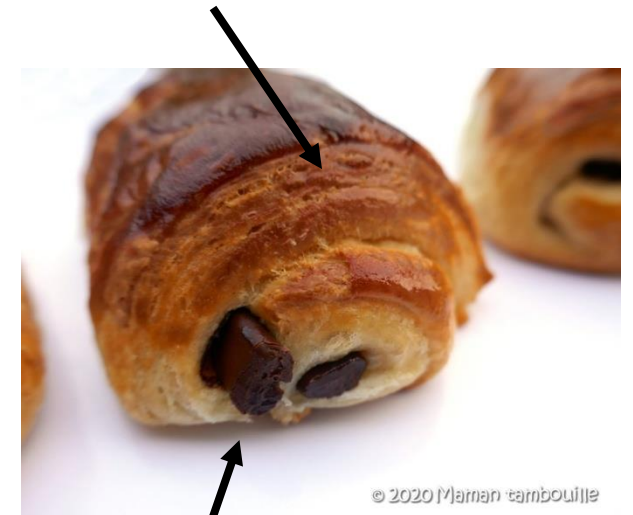
[...]

Undervisningen ska i allt väsentligt bedrivas på målspråket. I undervisningen ska eleverna få möta talat och skrivet språk av olika slag samt få sätta innehållet i relation till egna erfarenheter och kunskaper. Eleverna ska ges möjlighet att interagera i tal och skrift samt producera talat språk och olika texter, på egen hand och tillsammans med andra, och med stöd av olika hjälpmedel och medier.

Målspråket i klassrummet

- Att som lärare aktivt använda MS i klassrummet är väldigt viktigt (Nilsson, 2018).
- **Centrala frågor för lärarstudenterna under VFU är: hur, hur mycket, när och med vem använda MS i klassrummet?**
- TIPS: Skolverkets "Språksprånget" (filmbanken) inspirationsmaterial om muntlig interaktion i klassrummet på målspråket

Franska/spanska

Svenska

(Hellqvist & Manuguerra 2021)

Svårigheter och glädjeämnen

Jag pratar spanska men eleverna svarar hela tiden på svenska.

Jag hittar inte orden när jag är nervös. Egentligen vet jag att jag kan säga detta på franska.

Lisa fattar allt jag säger på spanska. Det är jättekul!

Jag glömmer bort att prata franska när jag är så koncentrerad på att förklara grammatiken.

Jag blir stressad när jag ser att det sitter elever i klassrummet som inte förstår vad jag säger.

Kalle var fantastisk idag! Han kämpade verkligen med uttalet.

Strategier för målspråksanvändning

För lärarstudenten

- Ha en plan för din egen och elevernas MS-användning.
- Använd tavlan som stöd, (åter)använd viktiga fraser och uttryck.
- Jobba med repetition, omformulering och översättning – Överge inte MS! Var envis!
- Eleverna behöver verktyg att använda i sin kommunikation med dig och med varandra.

Prata med eleverna

- Om betydelsen av att du pratar MS med dem.
- Om ”second language anxiety”
- Om att inte behöva förstå allt
- Om att det är okej att säga fel
- Om att språkutveckling tar tid

5. Diskussion

Formativ feedback

Övning ger färdighet!

Våga testa

Studenterna i MS klarar sig bra på VFU

Många engagerade handledare

Merci de votre attention !
¡Gracias por su atención!

Välkomna till Didaktikseminariet för de moderna språken på SOL!

Kontakta oss gärna :

Malin.agren@rom.lu.se

Ingela.johansson@rom.lu.se

Referenser

- Ellis, R. & Shintani, N. (2014). *Exploring Language Pedagogy through Second Language Acquisition Research*. Routledge.
- Hellqvist, B. & Manuguerra, N. (2021). *Målspråket i klassrummet. En handbok för lärare i moderna språk*. Natur & Kultur.
- Holmqvist, M., Johansson, R. Strand, P. (2021). Ögonblick i lärarstudenters verksamhetsförlagda utbildning - trepartssamtalen. I: *Ögonblick: En vänbok till Anders Persson om människor och deras möten* [ed]. I. Bosseldal, J. Lundberg, M. Malmström, Lund: Lunds universitet, s. 145-170.
- Lundin, K. (2018). *Att utbildas till svensklärare i teori och praktik*. Lund: Lunds universitet.
- Nilsson, T. (2018). *Det språkliga inflödets betydelse för muntlig språkutveckling*. Lärportalen, Skolverket.
- Thomas, A., Granfeldt, J. & Ågren, M. (2021). Le rôle de l'input. I *Introduction à l'acquisition des langues étrangères*. Leclercq, P., Edmonds, A. & Sneed German, E. (eds.). Deboeck.
- Tornberg, U. (2020). *Språkdidaktik*. Sjätte upplagan, Malmö: Gleerups.
- Woodward, T. (2001). *Planning lessons and courses: designing sequences of work for the language classroom*. Cambridge: Cambridge Univ. Press.